

Cizinec a „příchozí“ / „Příchozí“ a cizinec

Ve starém Izraeli si lidé (díky prorokům atd.) připamatovali, že jsou „příchozí“; toto pojetí mělo důležitý časový rozměr. Už Abra(ha)m učinil „správnou“ věc, když odešel z míst, kde se narodil a kde žila jeho rodina (i otec), opustil rodný dům, rodné město a zemi – a odebral se, „nevěda kam“. Mojžíš vyvedl svůj lid z Egypta, z „domu služby“, do „země zaslíbené“, tedy z jistoty „egyptských hrnců“ do nejistoty „pouště“, ale do „svobody“. Když se pak (někteří) Izraelci mohli z babylonského zajetí vydat zpět „domů“, interpretovali to jako „návrat“, nikoli jako „vyjití“, tedy jako „cestu zpět“, nikoli jako „cestu kupředu“. Přesto jim zůstávala myšlenka, že jsou znovu „příchozí“, pevně v mysli. Bylo to kupodivu v napětí a rozporu s tím, co jim doporučoval prorok Jeremiáš, totiž aby se v „zajetí“ usadili jako „doma“, ale navzdory tomu nikdy Jeremiáše nevyřadili ze svého „kánonu“. Pohostinnost, kterou Izraelcům ukládalo připamatování toho, že i oni byli kdysi „příchozími“, se stala jejich trvalým závazkem, ale interpretace tohoto závazku se poněkud změnila důrazem na to, že už oněmi příchozími nejsou, že jimi pouze „byli“. Přesto si nadále uchovávali jeden zásadně důležitý aspekt onoho pojetí, který ovšem neladil s tím, že s onou provizorností situace pouhého příchozího už bylo skoncováno: provizornost byla nadále vztahována také a dokonce zejména na to, co se už stalo, co bylo skutečné, dané – a celá skutečnost byla znovu a znovu chápána jako cosi nadále provizorního, předběžného, napjatého v očekávání toho, co má teprve přijít. Nepochybně to mělo významnou oporu ve velmi neuspokojivé situaci izraelského lidu (ostatně podobně, jako Augustinova „civitas dei“ byla připomínána v důsledku úpadku a pádu Říma). Nicméně očekávání „pomazaného“, totiž „mesiáše“, ač velmi často vykreslováno příliš žádostivě a náročně, bylo tak silné, že jakoby zastřelo zrak „očekávajícím“ natolik, že právě „to nové“, to „příchozí“ nakonec nerozpoznali.

(Písek, 070510-1.)